

Nr 147.

Av herr **Persson m. fl.**, om vidgat uttagande av arbetslösa till militärtjänst.

Redan i nuvarande läge vidtagas från det allmännas sida omfattande åtgärder för att motverka arbetslösheten. Angående den framtida utvecklingen i detta hänseende har av arbetsmarknadskommissionen gjorts följande uttalande:

Något försök att förutsäga den allmänna utvecklingen på arbetsmarknaden under återstoden av innevarande budgetår hade kommissionen icke gjort i sin förstberörda framställning. Tvärtom hade kommissionen i olika sammanhang betonat svårigheterna att bedöma den kommande utvecklingen å arbetsmarknaden och att överblicka behovet av åtgärder för den ledigblivna arbetskraftens sysselsättande och därmed förbundna kostnader. Att kommissionen ansett sig böra räkna med en fortsatt försämring av arbetsmarknadsläget hade emellertid framgått av reservationsanslaget till åtgärder för arbetsmarknadens reglering m. m.

Givetvis mötte än större svårigheter varje försök att nu med anspråk på tillförlitlighet förutse läget å arbetsmarknaden under budgetåret 1941/42 samt behovet av arbetsförmedlingsverksamhet, arbetslöshetshjälp och andra till kommissionens område hörande åtgärder för arbetsmarknadens reglering. Försiktigheten bjöde att icke räkna med någon förbättring av läget. Å andra sidan måste sägas att, även om visst stöd syntes föreligga för antaganden om en fortgående försämring av arbetsmarknadsläget, hållpunkter saknades för beräkning av försämringens storlek.

Detta i försiktig form gjorda uttalande kastar givetvis en mörk skugga i fråga om den framtida utvecklingen. Givetvis inverka även härvid åtgärder, som i olika avseenden kunna komma att vidtagas för uppehållande av näringslivet i stort, de arbeten som hållas i gång i försvarets och folkförsörjningens tjänst, nybyggnad och underhåll av bostäder, fabriker, kraftverk, transportleder av olika slag. Härtill böra även enligt vår uppfattning komma omfattande odlings- och skogsvårdsåtgärder för att inom dessa de kanske mest arbetskrävande näringsgrenarna bereda arbete i lämplig omfattning. Men klart är att trots detta en betydande risk föreligger för en allt mera omfattande arbetslöshet, mot vilken särskilda åtgärder torde bli nödvändiga.

Att under nuvarande tryckta tider genom kontantunderstöd hjälpa de arbetslösa synes vara en utväg, som genom anlåtande av alla till buds stående lämpligare utvägar bör undvikas. Det synes även stötande för rättsmedvetandet att tillämpa kontanthjälpen i en tid då tillgången på arbetskraft till jord- och skogsbruk ingalunda på alla håll är god. Jordbrukarna kunna icke heller finna det annat än föga tilltalande att i många fall de unga, som väl behövas i hemmen, kallas ut för vakttjänstgöring, handräckning, vård av material o. s. v. medan andra gå utan sysselsättning och taga understöd av det allmänna.

Här riktas ingen som helst kritik mot de utkallelser, som i utbildnings- syfte företagas eller för att fylla uppgifter av mera speciell natur. Det synes emellertid uppenbart, att i andra fall som ovan berörts ett utbyte borde kunna ske, varigenom de arbetslösa, som hänvända sig till det allmänna och icke kunna hänvisas till andra ur samhällssynpunkt nödvändigare sysselsättningar, utkallas för att tillgodose försvarets behov, medan de, som ha arbete och väl behövas för detta, få stanna hemma.

Känt är att åtgärder i sådant syfte redan i viss utsträckning vidtagits. En alltmer vidgad arbetslöshet synes emellertid böra föranleda ytterligare effektiva åtgärder i detta syfte. Som det nu är ordnat beror det även av den arbetslöses eget skön, om han över huvud taget vill reflektera på att bli utkallad. Givetvis är det av värde om vederbörande sålunda visar god vilja. Man bör dock icke bortse från att lika litet som man kan låta den enskilde arbetslöse själv avgöra när det gäller valet av nödhjälpsarbete, lika litet bör detta kunna vara helt utslagsgivande i det hänseende, varom här är fråga.

Med hänsyn till den föreliggande faran av en stor arbetslöshet i nuvarande för hela samhället, och icke minst för det allt mera skattetyngda folket, hårda tid synes det som om samhällets möjligheter att reglera användande av arbetskraften även på detta område måste vidgas i enlighet med vad som ovan anförts.

Under återopande av anförda skäl hemställs därför,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t göra framställning om vidgat uttagande av arbetslösa till militärtjänst för vakthållning, handräckning, materialvård o. s. v. samt att därvid beaktas i motionen anförda synpunkter.

Stockholm den 22 januari 1941.

Ivar Persson
i Skabersjö.

Axel Löfvander.

Joh. Friggerdker.

Allan Holstenson.

J. A. Andersson.

Wiktor Egnell.

Gunnar Bodin.

A. R. Aronsson.

John Gustavson
i Guntorp.

Verner Andersson.

Erik von Heland.